

PRZESTRZEŃ Z ODZYSKU

Raport z diagnozy potencjału kulturotwórczego Świdnicy w zakresie tworzenia oferty kulturalnej dla młodzieży

Raport został przygotowany na podstawie diagnozy lokalnej przeprowadzonej w ramach projektu „Przestrzeń z odzysku” realizowanego przez Świdnicki Ośrodek Kultury, współfinansowanego przez Narodowe Centrum Kultury w ramach Programu „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2017”.

I. Wstęp.

Ideą projektu było budowanie relacji pomiędzy Świdnickim Ośrodkiem Kultury a młodzieżą z naszego miasta poprzez występowanie we wspólnej sprawie. Poprzez wspólne przeprowadzenie diagnozy a następnie realizację inicjatyw kulturalnych w przestrzeni publicznej, chcemy uzupełnić ofertę kulturalną Świdnicy o wydarzenia zaproponowane przez młodzież. Kluczowym założeniem projektu był aktywny udział młodzieży na każdym etapie projektu: od diagnozy, przez ogłoszenie konkursu na inicjatywy młodzieżowe aż po ich realizację. Dzięki realizacji projektu dotarliśmy do ważnej dla nas grupy wiekowej (15–25 lat) i na podstawie zebranych informacji wspólnie zaprojektowaliśmy ofertę adekwatną do jej potrzeb i oczekiwań. Kalendarz wydarzeń kulturalnych naszego miasta wzbogaci się tym samym o wydarzenia nie tylko adresowane do młodzieży, ale przede wszystkim tworzone razem z młodzieżą przy profesjonalnym wsparciu animatorów z naszego ośrodka.

II. Informacje o Świdnickim Ośrodku Kultury.

Świdnicki Ośrodek Kultury prowadzi regularną, całoroczną działalność z zakresu upowszechniania kultury oraz edukacji kulturalnej, adresowaną do różnych grup wiekowych. W naszym programie obok wydarzeń płatnych jest szereg działań o otwartym, bezpłatnym charakterze, tak aby umożliwić korzystanie z naszej oferty również osobom znajdującym się w gorszej sytuacji ekonomicznej. Wśród realizowanych przez nas wydarzeń są zarówno duże, cykliczne przedsięwzięcia (Festiwal Teatru Otwartego, Świdnicki Festiwal Filmowy SPEKTRUM, Międzynarodowy Festiwal Filmu Dokumentalnego "Okiem Młodych", Międzynarodowy Festiwal Bachowski, Świdnickie Noce

Jazzowe i wiele innych), jak i pojedyncze spektakle, koncerty, spotkania z artystami oraz warsztaty adresowane do różnych grup. Prowadzimy również stałą współpracę ze szkołami oraz Uniwersytetem Trzeciego Wieku, w ramach której najważniejszym wydarzeniom z naszego programu towarzyszą specjalne pokazy / spotkania dla młodzieży szkolnej i seniorów. Nasz ośrodek jest również instytucją otwartą na współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz grupami nieformalnymi.

III. Obszar diagnozy.

Projekt objął swoim zasięgiem powiat świdnicki, bowiem do świdnickich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych uczęszcza młodzież zamieszkująca Świdnicę, pobliskie miasta takie jak Świebodzice, Strzegom, Żarów, Jaworzyna Śląska oraz miejscowości wiejskie z kilku pobliskich gmin.

IV. Uczestnicy diagnozy.

W przeprowadzonej diagnozie uczestniczyła młodzież uczęszczająca do świdnickich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W Świdnicy mieszczą się cztery publiczne szkoły gimnazjalne: Gimnazjum nr 1 im. Marii Kunie, Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Olimpijczyków, Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 4 im. Noblistów Polskich, trzy niepubliczne szkoły gimnazjalne: Katolickie Niepubliczne Gimnazjum im. ks. Franciszka Blachnickiego, Gimnazjum Niepubliczne "Rzemieślnik", Gimnazjum Społeczne Fundacja "Naszej Szkole" oraz publiczne szkoły ponad gimnazjalne: I Liceum Ogólnokształcące im. J. Kasprówicza, II Liceum Ogólnokształcące, III Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie, Zespół Szkół Hotelarsko – Turystycznych im. Tony Halika, Zespół Szkół Budowlano - Elektrycznych im. Jana III Sobieskiego, Zespół Szkół Mechanicznych, Zespół Szkół nr. 1. Według danych GUS z 2014 roku łączna liczba świdnickiej młodzieży w przedziale wiekowym między 15, a 19 rokiem życia wynosiła 2729 osób, natomiast młodzież mieszkająca w Świdnicy pomiędzy 10, a 14 rokiem życia oscylowała na 2227 osób .

W poszczególnych działaniach przeprowadzonych w ramach diagnozy uczestniczyło:

- warsztaty tworzenia narzędzi do diagnozy – 8 osób.
- open space – kawiarenka społeczna – 100 osób.
- spacer badawcze – 14 osób
- kupony – ankiety wypełniane podczas odwiedzin w szkołach – 100 osób.

PRZESTRZEŃ Z ODZYSKU – Świdnica 2017

Projekt płatny z środków finansowych Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2017

V. Opis przeprowadzonych działań.

- **Warsztat tworzenia narzędzi do diagnozy.** 20 kwietnia 2017 w Świdnickim Ośrodku Kultury odbyły się warsztaty z podstaw diagnozy i tworzenia narzędzi do diagnozy, w których wspólnie wzięli udział animatorzy pracujący na co dzień w ośrodku kultury oraz młodzież zaangażowana w ramach Młodzieżowej Rady Miasta Świdnica. Celem warsztatów było wspólne określenie ważnych obszarów diagnozy oraz stworzenie narzędzi do przeprowadzania diagnozy. Podczas warsztatów postanowiono:

- a) o przyjęciu dla planowanych spotkań w ramach kawiarenki społecznej formuły spotkania Open Space, któremu przyświecać będzie hasło „Kultura młodych”
- b) o stworzeniu kuponu – ankiety, zaprojektowanego przez młodzież, który będzie rozdawany podczas działań w świdnickich szkołach.
- c) wybrano również pytania badawcze dla kuponu i planowanych spacerów badawczych.

- **Open Space Kultura Młodych** – kawiarenka społeczna. Open Space Technology (Metoda Otwartej Przestrzeni) to metoda organizacji spotkań i konferencji. Open Space bazuje na samoorganizacji grupy – sami uczestnicy tworzą program i jego zawartość w trakcie trwania konferencji. Dzięki temu oraz określonym zasadom, Open Space umożliwia maksymalne zaangażowanie wszystkich zainteresowanych tematem uczestników. Uczestnicy spotykają się w kręgu, wybrzmiewa główny temat spotkania i facylitator objaśnia zasady. Po otwarciu przestrzeni każdy ma możliwość przedstawienia zagadnienia lub pytania, które jest dla niego ważne. Każda ze zgłoszonych spraw współtworzy agendę spotkania. Wszyscy, których łączy ten sam temat, podobny interes lub pytanie zbierają się razem, by się nad nim spotkać. Uczestnicy mają wolność przemieszczania się pomiędzy grupami dyskusyjnymi zgodnie ze swoim zaangażowaniem. Na koniec możliwe jest skupienie się nad planowanymi działaniami. Open Space kończy się w kręgu podsumowującym spotkanie.

Tematy sesji zgłoszone zostały przez uczestników Open Space “Kultura młodych - zapraszamy do wspólnego tworzenia”. Notatki z sesji pochodzą od uczestników:

1. Niekonwencjonalne wydarzenia w Świdnicy
2. Miejsca spotkań dla młodzieży
3. Kino “Pod chmurką”
4. Budowa miejsc rekreacyjnych
5. Poznaj Świdnicę
6. Wydarzenia muzyczne
7. Wypożyczalnia rowerów miejskich
8. Sztuki klasyczne w teatrze
9. Zajęcia dla dzieci z Domu Dziecka

PRZESTRZEŃ Z ODZYSKU – Świdnica 2017

Projekt płatny z środków finansowych Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2017

- **Spacerzy badawcze.** Zorganizowaliśmy 7 spacerów badawczych, obejmujących następujące rejony miasta: „Centrum” (Śródmieście) „Zawiszów”, „Osiedle Młodych”, „Kraszewice”, „Zarzecze”, „Nad zalewem”, „Kolonja”.

Zastosowane pytania badawcze:

- a) Co uniemożliwia Ci uczestnictwo w wydarzeniu kulturalnym w Świdnicy?
- b) Jaką dziedziną Kultury się interesujesz?
- c) Jak często w skali roku uczestniczysz w wydarzeniach kulturalnych w Świdnicy?
- d) Jaką rolę chcesz pełnić podczas wydarzenia?

- **Kupony - ankiety.** Animatorzy Świdnickiego Ośrodka Kultury odwiedzili świdnickie szkoły, aby opowiedzieć o działaniach prowadzonych w ramach projektu oraz zachęcić do wypełnienia kuponu – ankiety. Wynik badania ankietowego stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Zastosowane pytania badawcze:

- a) W których miejscach najczęściej spędzasz czas i w jaki sposób?
- b) Z jakich form aktywności korzystasz na swoim osiedlu?
- c) Które miejsca są najczęściej odwiedzane przez mieszkańców?
- d) W których miejscach chciałbyś coś zmienić? Co to takiego?

VI. Najważniejsze rekomendacje od uczestników diagnozy.

- Open Space Kultura Młodych – kawiarenka społeczna.

Świdnicka młodzież ma wiele pomysłów na wydarzenia kulturalne, w których młodzi ludzie chcieliby uczestniczyć lub angażować się w ich organizację. Jest to bardzo szeroki zakres propozycji, odzwierciedlający skalę zainteresowań młodych osób: koncerty muzyczne, pokazy filmowe, nietuzinkowe warsztaty artystyczne, gry miejskie, plenery fotograficzne. Wśród propozycji nie zabrakło również kreatywnych pomysłów na poznawanie i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, co świadczy o tym, że świdnicka młodzież jest dumna ze swojego miasta i ma potrzebę eksplorowania i zrozumienia jego historii, tradycji i kultury. Pojawiły się również propozycje związane z dzieleniem się swoją pasją i zainteresowaniami na rzecz grup znajdujących się trudnej sytuacji, np.. dzieci z domów dziecka, co świadczy o dużej empatii i dojrzałości w myśleniu o kreowaniu kultury.

Uczestnicy spotkania wskazywali również na potrzebę tworzenia okazji do debaty na temat kultury dla osób młodych w naszym mieście oraz aktywnego komunikowania przez ośrodek kultury możliwości w zakresie aktywnego włączania się młodych osób w tworzenie oferty kulturalnej.

– Spacery Badawcze.

W czasie wolnym świdnicka młodzież spędza większość czasu w pobliżu miejsca swojego zamieszkania. Wszystkie objęte spacerami rejony wykazują duży deficyt w zakresie miejsc, w których młodzież mogłaby bezpiecznie i kreatywnie spędzać czas. Większość miejsc wskazywanych przez młodzież jako takie, w których młodzież chętnie spędza czas i spotyka się, są to miejsca na świeżym powietrzu, takie jak korty tenisowe w centrum miasta i na Kraszewicach, Skate Park i Bosmanat nad Zalewem Świdnickim oraz stworzone w kilku rejonach miasta Orliki – są to miejsca przede wszystkim przeznaczone do aktywności sportowych i rekreacyjnych. Największy deficyt względem przestrzeni przyjaznej młodzieży istnieje w rejonach takich jak Kolonia, Zawiszów, Zarzeczce, Kraszewice i Osiedle Młodych. W konsekwencji młodzież w zakresie spędzania czasu wolnego korzysta z infrastruktury miejskiej głównie wiosną i latem i są to najczęściej aktywności nie związane z kulturą. W zakresie uczestnictwa w kulturze i kreatywnego spędzania czasu wolnego, w tym własnej twórczości, właściwa infrastruktura istnieje jedynie w centrum Świdnicy – są to budynki i pomieszczenia należące do takich instytucji jak Świdnicki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida i Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. Młodzież posiada jednak niewielką wiedzę na temat tego, na jakich zasadach i w jaki sposób mogłaby korzystać z tej infrastruktury. Większość aktywności kulturalnych związanych z własną twórczością i rozwijaniem swoich zainteresowań młodzież realizuje w szkołach (między innymi w ramach kółek zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych) oraz w swoich prywatnych przestrzeniach – w domach i domach przyjaciół. Przeprowadzone spacery wskazują na potrzebę tworzenia w mieście miejsc o charakterze klubów młodzieżowych, rozmieszczonych na obszarach o największym deficycie, z których młodzież mogłaby korzystać na elastycznych zasadach, które nie miałyby określonego ściśle programu, zostawiając tym samym przestrzeń do realizacji własnych pomysłów, a za to byłyby wyposażone w podstawową infrastrukturę i narzędzia do pracy twórczej.

– Kupon – ankieta.

Świdnicki Ośrodek Kultury realizuje co roku ponad 500 różnych wydarzeń kulturalnych. Jak wskazują ankiety, przeprowadzone wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Świdnicy, w obu tych grupach niewielki procent badanych osób uczestniczy w więcej niż 120 wydarzeniach rocznie (21% w grupie gimnazjalnej oraz 12% w grupie ponadgimnazjalnej). Duży procent badanych (36% w obu grupach) uczestniczy w zaledwie 1-3 wydarzeniach w roku. Jako najczęstsze przyczyny, które stanowią przeszkodę w korzystaniu z dostępnej oferty, badane osoby wskazały niewłaściwe terminy/godziny organizowanych wydarzeń oraz problemy z dojazdem na

wydarzenia oraz powrotem po wydarzeniach do domu. Wiąże się to bezpośrednio z faktem, iż bardzo duża grupa świdnickich uczniów to osoby dojeżdżające do szkół z pobliskich miejscowości. Młodzież wskazuje również na problemy z dotarciem do aktualnych informacji o organizowanych wydarzeniach, przy czym w grupie gimnazjalnej ten procent jest niższy (36%) niż w grupie ponadgimnazjalnej, co może się wiązać z faktem ściślejszej współpracy ośrodka ze szkołami gimnazjalnymi. W zakresie obszaru zainteresowań kulturą, w obu grupach najczęściej badanych osób wskazywało na muzykę i film, dziedziny w których w naszym mieście jest organizowane wiele atrakcyjnych wydarzeń. Wskazuje to na skuteczność tych działań i jednocześnie na konieczność wzbudzania zainteresowania młodych osób innymi dziedzinami, takimi jak np. teatr, literatura i malarstwo poprzez tworzenie w ich obrębie oferty dedykowanej stroctie osobom młodym. W zakresie chęci do aktywnego włączania się w organizację wydarzeń, w obu grupach podobny procent młodzieży (26% w grupie gimnazjalnej oraz 37% w grupie ponadgimnazjalnej) deklaruje chęć udziału w wydarzeniach kulturalnych w charakterze wolontariuszy. W obu grupach duży procent osób (71% w grupie gimnazjalnej i 81% w grupie ponadgimnazjalnej) deklaruje chęć uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych organizowanych dla młodzieży.

VII. Podsumowanie.

Świdnicka młodzież szuka dla siebie nowych przestrzeni – przestrzeni rozumianych bardzo szeroko: miejsc w przestrzeni publicznej, w których można twórczo spędzić czas, jak i miejsca na własne zainteresowania i pasje w miejskiej ofercie wydarzeń kulturalnych. Ważnym elementem jest tutaj kultura rozumiana zarówno jako instrument samorozwoju oraz rozrywka i aktywne spędzanie wolnego czasu. Świdnicka młodzież stanowi bardzo cenny potencjał kulturotwórczy naszego miasta. Aby mógł być on w pełni wykorzystany, wymaga to świadomej pracy po obu stronach: otwartości, wsparcia i aktywnego komunikowania istniejących w mieście możliwości ze strony instytucji miejskich oraz zaangażowania, kreatywności, konsekwencji i odpowiedzialności ze strony młodzieży.

Niniejszy projekt traktujemy jako przymierze zawarte pomiędzy świdnicką młodzieżą a Świdnickim Ośrodkiem Kultury. Deklarujemy chęć współpracy i dalszego rozwijania oferty dedykowanej dla młodzieży i proponowanej przez młodzież nie tylko w zakresie wyłonionych w ramach projektu inicjatyw lokalnych, ale również w naszej regularnej działalności.

Dziękujemy wszystkim młodym osobom, które z właściwą sobie energią i wolą działania zaangażowały się w proces przeprowadzania diagnozy. Dostrzegamy w tym szansę na spojrzenie na świdnicką kulturę z zupełnie nowej perspektywy i na włączanie do udziału w kulturze osób, które do tej pory z niej nie korzystały.

Dyrektor i pracownicy Świdnickiego Ośrodka Kultury

PRZESTRZEŃ Z ODZYSKU – Świdnica 2017

Projekt płatny z środków finansowych Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2017